

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка

Кафедра біології, екології та методик їх навчання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ ТА ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**
спеціальністю **014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)**
освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи медичних знань та домедичної допомоги» для студентів, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія). Кременець. 2023. 17 с.

Розробник програми:

Головатюк Л. М., доцент кафедри біології, екології та методик їх навчання, кандидат біологічних наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри біології, екології та методик їх навчання

Протокол № 1 від „31” серпня 2023 року

В. о. завідувача кафедри

О. Кратко

1. Вступ

Сучасне суспільство потребує високого рівня обізнаності громадян у питаннях збереження здоров'я, профілактики захворювань і надання допомоги в екстремальних ситуаціях. Однією з ключових складових безпеки життєдіяльності є знання основ медицини та вміння надавати домедичну допомогу постраждалим до прибуття медичних працівників. Дисципліна «Основи медичних знань та домедичної допомоги» формує у студентів систему знань про будову та функції організму людини, принципи підтримання здоров'я, запобігання травмам і захворюванням, а також навички швидкої оцінки стану потерпілого й виконання невідкладних дій.

Отримані знання та вміння мають велике значення для майбутньої професійної діяльності. Дисципліна сприяє вихованню свідомого ставлення до здорового способу життя, формуванню готовності до самозахисту та взаємодопомоги.

Роль і значення дисципліни у підготовці фахівців. Значення вивчення начального курсу «Основи медичних знань та домедичної допомоги» полягає в наданні студентам, майбутнім вчителям, сучасних знань про основні захворювання та способи їх профілактики, шляхи збереження здоров'я школярів, а також формує навички надання домедичної допомоги при різних життєвих ситуаціях у повсякденному житті. Дисципліна формує базові уявлення про здоров'я як головну цінність людини, навчає принципам його збереження, зміцнення та відновлення, а також забезпечує оволодіння практичними навичками дій у ситуаціях, що загрожують життю і здоров'ю. У процесі навчання студенти здобувають знання про будову та функції організму, чинники ризику для здоров'я, основи гігієни, профілактики захворювань і травматизму. Особлива увага приділяється розвитку умінь швидко оцінювати стан постраждалого, приймати рішення та надавати домедичну допомогу до прибуття медичних працівників.

Ключові слова: медичні знання, домедична допомога, профілактика хвороб.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, рівень вищої освіти	Характеристика освітнього компоненту	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) Освітньо-професійна програма Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)	Вибірковий	
Модулів – 3		Курс:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		4-й	4-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: - аудиторних – 2 - самостійної роботи студента – 3	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	18 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	4 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		54 год.	80 год.
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми здобуття освіти – 40 % : 60 %

для заочної форми здобуття освіти – 11 % : 89 %

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Основи медичних знань та домедичної допомоги» належить до вибіркових компонентів циклу професійної підготовки здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПІ Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), метою якої є теоретична і практична підготовка студентів до формування знань і навиків розпізнавати та запобігати поширенню захворювань, вміння надавати домедичну допомогу при загрозливих для життя станах організму та нещасних випадках, протидії несприятливим факторам та збереженню здоров'я.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення з загальними захворюваннями та способами медичної допомоги при різних станах організму, а також заходами профілактики захворювань;
- вивчення способів реанімації організму людини;
- вивчення різних видів травм і способів надання домедичної допомоги при травмах;
- ознайомлення з методами тимчасової зупинки кровотечі, накладання різних видів пов'язок;
- вивчення техніки надання домедичної допомоги в різних умовах, спрямовану на попередження ускладнень та рятування життя потерпілого;
- формування практичних умінь надання допомоги при травмах, кровотечах, опіках, отруєннях, ураженнях електричним струмом тощо;
- розвиток відповідальності за життя і здоров'я власне та оточуючих;
- підготовку до дій у надзвичайних ситуаціях природного і техногенного характеру.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи медичних знань та домедичної допомоги» студент повинен володіти такими компетентностями та досягти таких результатів навчання:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі освіти, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій та характеризується комплексністю і невизначеністю умов та вимог

Загальні компетентності

Загальні компетентності ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності. ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Фахові компетентності

ФК 10. Здатність використовувати біологічні поняття, закони, концепції, вчення і теорії біології науки для пояснення та розвитку в учнів розуміння цілісності та взаємозалежності живих систем і організмів.

ФК 11. Здатність розуміти і пояснювати будову, функції, життєдіяльність, розмноження, класифікацію, походження, екологію, поширення, використання, охорону живих організмів і систем усіх рівнів організації.

ФК 12. Здатність розкривати сутність біологічних явищ, процесів і технологій, розв'язувати біологічні задачі.

ФК 13. Здатність організовувати і здійснювати дослідницьку діяльність в лабораторних і польових умовах, інтерпретувати її результати; користуватися обладнанням, препаратами, виготовляти біологічні препарати та формувати колекції і гербарії..

Результати навчання

РН4. Здійснює добір і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінює результати їх навчання та ефективність уроку.

РН5. Вибирає відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізує динаміку особистісного розвитку учнів, визначає ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН6. Називає і пояснює принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

РН7. Генерує обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Домедична допомога при загальних захворюваннях.

Тема 1. Захворювання серцево-судинної системи та їх профілактика.

Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної системи. Захворювання судин і серця: причини, симптоми, профілактика. Атеросклероз. Артеріальна гіпертензія. Артеріальна гіпотензія. Інфаркт міокарда. Інсульт. Серцевий напад. Серцева недостатність. Вади серця. Аритмія. Профілактика захворювань серця і судин.

Тема 2. Захворювання дихальної системи та їх профілактика.

Анатомо-фізіологічні особливості дихальної системи. Захворювання органів дихання: причини, симптоми, профілактика. Інфекційні та неінфекційні захворювання. Аденоїдит. Тонзиліт. Гайморит. Ларингіт. Трахеїт. Бронхіт. Астма. Грип. Інфекційний риніт. Ангіна. Пневмонія. Туберкульоз. Плеврит. Дифтерія. Профілактика захворювань дихальної системи.

Тема 3. Захворювання органів травлення та їх профілактика.

Анатомо-фізіологічні особливості травної системи. Захворювання органів травлення: причини, симптоми, профілактика. Інфекційні та неінфекційні захворювання. Дизентерія. Хвороба Боткіна. Холера. Пептична виразка. Грижа стравоходу. Гастрит. Хвороби печінки. Запальні ураження кишок. Поліпи. Апендицит. Кишкова непрохідність. Геморої. Перша допомога при харчових отруєннях.

Тема 4. Інфекційні захворювання. Шкірні захворювання, глистяні інвазії. Профілактика.

Інфекційні хвороби. Класифікація. Збудники. Шляхи передачі. Періоди хвороби. Карантин. Профілактика. Шкірні захворювання, їх характеристика. Шляхи передачі. Способи профілактики. Глистяні інвазії. Профілактика.

Змістовий модуль II. Домедична допомога при загрозливих для життя станах організму та нещасних випадках.

Тема 5. Рани. Травми, їх класифікація, надання домедичної допомоги при травмах різних анатомічних ділянок.

Поняття про травму, види травм. Рани. Класифікація ран. Допомога при травмах різних анатомічних ділянок. Забій. Вивих. Перелом. Види переломів. Пов'язки. Транспортна іммобілізація.

Тема 6. Кровотечі, їх класифікація. Способи тимчасової зупинки кровотечі.

Поняття про кровотечу. Види кровотеч. Домедична допомога при різних

видах кровотеч. Ступінь важкості крововтрати. Техніка тампонування рани. Техніка накладання джгута, турнікета. Техніка зупинки кровотечі підручними засобами.

Тема 7. Домедична допомога при дії низьких та високих температур.

Поняття про переохолодження. Допомога потерпілому при переохолодженні. Наслідки при переохолодженні. Профілактика гіпотермії. Обмороження. Допомога при обмороженні. Перегрівання організму, його наслідки. Надання домедичної допомоги в разі опіків. Домедична допомога в разі хімічної атаки, або аварії на хімічному підприємстві.

Радіаційне опромінення та забруднення. Допомога при радіаційних ураженнях.

Променева хвороба. Причини та наслідки.

Тема 8. Домедична допомога при нещасних випадках. Перша допомога при алергічних реакціях на укуси комах, змій, диких і свійських тварин. Надання допомоги потерпілому при утопленні, удушенні, ураженні електричним струмом, блискавкою.

Тема 9. Домедична допомога при зупинці серця та дихання.

Непритомність. Колапс. Шок. Стабільне положення потерпілого без свідомості. Непрямий масаж серця. Штучна вентиляція легень. Домедична допомога потерпілому без свідомості. Допомога при епілептичному припадку.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					ус бо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль I. Домедична допомога при загальних захворюваннях.												
Тема 1. Домедична допомога при серцево-судинних захворюваннях.	8	2	2			4	10	1	1			8
Тема 2. Домедична допомога при захворюваннях дихальної системи.	6	2	2			2	9	1				8
Тема 3. Домедична допомога при захворюваннях органів травлення та при різних видах отруєнь.	8	2	2			4	9	1				8
Тема 4. Інфекційні захворювання. Шкірні захворювання, глистяні інвазії. Профілактика.	8	2	2			4	7		1			6
Разом за ЗМ I	30	8	8			6	35	3	2			30
Змістовий модуль II Домедична допомога при загрозливих для життя станах організму та нещасних випадках.												
Тема 5. Рани. Травми, їх класифікація, надання домедичної допомоги при травмах різних анатомічних ділянок.	8	2	2			4	7	1				6
Тема 6. Кровотечі, їх класифікація. Способи тимчасової зупинки кровотечі.	8	2	2			4	7	1				6
Тема 7. Домедична допомога при дії низьких та високих температур. Домедична допомога при хімічному та радіаційному ураженні	8	2	2			4	7	1				6
Тема 8. Домедична допомога при нещасних випадках.	8	2	2			4	7		1			6
Тема 9. Домедична допомога при зупинці серця та дихання.	8	2	2			4	7		1			6
Разом за ЗМ II	40	10	10			28	35	3	2			30
Усього годин	70	18	18			34	70	6	4			60
Модуль 2												
ІНДЗ	20				20						20	
Усього годин	90	18	18		20	54	90	6	4		20	60

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1.	Домедична допомога при серцево-судинних захворюваннях.	2	1
2.	Домедична допомога при захворюваннях дихальної системи.	2	
3.	Домедична допомога при захворюваннях органів травлення та при різних видах отруєнь.	2	
4.	Інфекційні захворювання. Шкірні захворювання, глистяні інвазії. Профілактика.	2	1
5.	Травми, їх класифікація, надання домедичної допомоги при травмах різних анатомічних ділянок. Техніка транспортування постраждалих. Накладання різних видів пов'язок.	2	
6.	Кровотечі. Перша допомога при кровотечах. Оволодіння практичними навичками тимчасової зупинки кровотечі.	2	
7.	Домедична допомога при переохолодженні, обмороженні, тепловому ударі та опіках. Домедична допомога при хімічному та радіаційному ураженні.	2	
8.	Перша допомога при нещасних випадках: алергічних реакціях на укуси комах, змій, диких тварин; утопленні, ураженні електричним струмом, блискавкою.	2	1
9.	Легенево-серцева реанімація.	2	1
	Разом	18	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1.	Тема 1 Захворювання серця у дітей та підлітків.	4	8
2.	Тема 2 Плеврит. Ангіна.	2	8
3.	Тема 3 Отруєння грибами.	4	8

4.	Тема 4 Глистяні інвазії.	4	6
5.	Тема 5 Класифікація ран.	4	6
6.	Тема 6 Капілярна кровотеча.	4	6
7.	Тема 7 Профілактика переохолодження. Наслідки променевої хвороби.	4	6
8.	Тема 8 Алергія. Види алергенів.	4	6
9.	Тема 9 Непритомність.	4	6
	Разом	34	60

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів під час самостійної роботи та на практичних заняттях

1-2 бали – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь недостатньо осмислена; самостійно відтворює частину навчального матеріалу; вміє застосовувати знання для виконання завдання за зразком; користується додатковими джерелами.

3 бали – знання студента є достатньо ґрунтовними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, вміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Студент виявляє вміння рецензувати відповіді інших та опрацьовувати матеріал самостійно.

4 бали – студент володіє глибокими та міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної учбової діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

5 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до

неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

8.Індивідуальні завдання

1. Поняття про здоров'я та хворобу.
2. Стан здоров'я населення України.
3. Інфекційні захворювання та їх профілактика.
4. Імунітет.
5. Алергія та алергічні стани.
6. Імунодефіцитні захворювання.
7. Шкірні хвороби та їх профілактика.
8. Глистяні інвазії.
9. Догляд за хворим.
10. Пріонові хвороби.
11. СНІД.
12. COVID – 19.
13. Венеричні захворювання.
14. Захворювання органу зору та слуху.
15. Нервові розлади.

Вимоги щодо виконання ІНДЗ

Навчально-дослідна робота повинна складатися зі змісту, вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел.

У вступі потрібно:

- а) обґрунтувати актуальність теми;
- б) показати ступінь розробленості даної теми, здійснити аналіз сучасного стану дослідження проблеми;
- в) поставити завдання дослідження.

В основній частині потрібно висвітлити основний матеріал теми навчально-дослідної роботи, викласти факти, ідеї, результати досліджень в логічній послідовності, обґрунтувати власну позицію, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначити шляхи вирішення досліджуваної проблеми, розглянути тенденції подальшого розвитку даного питання. Практичну частину (за наявності) необхідно представити у вигляді результатів власних досліджень, із статистичною обробкою даних.

У висновках потрібно представити результати виконання навчально-дослідної роботи, підвести підсумки.

Список використаних джерел подавати згідно вимог.

В тексті роботи слід посилатися на список літератури, вказуючи при цьому в квадратних дужках номер джерела у списку використаної літератури і сторінки, які використанні для написання роботи за таким зразком: [1, С. 25-32].

Обсяг роботи 6-8 сторінок, друкований (формат А-4; інтервал 1,5; розмір шрифту – 14).

Роботу потрібно виконати на окремих аркушах, які необхідно скріпити. На

титульному аркуші слід вказати прізвище, ім'я та по-батькові студента, курс, групу, спеціальність. Текст роботи повинен бути чітким, розбірливим, з пронумерованими сторінками. Робота може бути виконана у формі презентаційної доповіді.

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	4 бали
2.	Складання плану дослідження	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	9 балів
4.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	5 балів
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	1 бал
Разом		20 балів

Примітка. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за виконання ІНДЗ становить **20 балів**. Не виконання ІНДЗ оцінюється у 0 балів.

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	17-20	Відмінно
Достатній	10-16	Добре
Середній	6-9	Задовільно
Низький	0-5	Незадовільно

„Відмінно” відповідає **17-20** балам, ставиться: при виконанні ІНДЗ у повному обсязі, теоретична та практична (за наявності) частини не мають помилок; відповіді на запитання вичерпні й аргументовані; оформлення відповідає вимогам, робота виконана вчасно.

„Добре” відповідає **10-16** балам, ставиться якщо: ІНДЗ виконано в повному

обсязі і не має помилок, які потребують її переробки; відповіді на запитання даються по суті, але не в деталях.

„**Задовільно**” відповідає **6-9** балам, ставиться, якщо ІНДЗ виконано не в повному обсязі; мають місце помилки; оформлення не відповідає вимогам; відповіді на запитання даються не в повному обсязі.

„**Незадовільно**” відповідає **0-5** балам, виставляється якщо: ІНДЗ виконана не в повному обсязі; мають місце суттєві помилки, які тягнуть за собою переробку; оформлення не відповідає вимогам; на запитання студент дає неправильні відповіді.

9.Методи навчання

Лекція, розповідь з елементами бесіди, інструктаж, самонавчання, практична робота, лекція-візуалізація.

10.Методи контролю

Усне та письмове опитування, презентація робіт, оцінювання практичних робіт, індивідуального завдання, підсумковий іспит.

11.Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1 Поточне оцінювання			Модуль 2 ІНДЗ	Модуль 3 Тестовий контроль	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3			
П1 - 5 П2 - 5 П3 - 5 П4 - 5	П6 - 5 П7 - 5 П8 - 5 П9 - 10		20	30	100

Примітка. Результати, отримані студентом у рамках неформальної освіти, можуть бути зараховані як частина освітнього процесу та прийняті до уваги під час оцінювання відповідних тем або модулів навчальної дисципліни, що дає змогу врахувати набуті знання та навички.

Підсумкова оцінка розраховується з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю та балів, отриманих під час екзамену у відсотковому співвідношенні за накопичувальною системою.

Критерії оцінювання результатів складання заліку

За шкалою ЄКТС	За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	Критерії оцінювання знань, умінь і навичок
A	Відмінно	90-100	<ul style="list-style-type: none"> – студент виявляє глибокі, міцні та системні знання навчально-програмового матеріалу; – володіє теоретичними основами дослідження проблем; – демонструє вміння критично оцінювати окремі нові факти, явища ідеї; – виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способів розв’язання практичних завдань.
B	Добре	82-89	<ul style="list-style-type: none"> – студент виявляє повні, ґрунтовні знання навчально-програмового матеріалу; – демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати і систематизувати інформацію, робити певні висновки; – вільно застосовує матеріал у власній аргументації; – при виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки; – відповідь повна, логічна, обґрунтована, але містить несуттєві неточності.
C		75-81	<ul style="list-style-type: none"> – студент виявляє ґрунтовні знання навчально-програмового матеріалу, але вони носять, в основному, репродуктивний характер; – демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати і систематизувати інформацію, робити певні висновки на основі отриманих знань; – при виконанні практичних завдань допускає окремі помилки; – відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
D		67-74	<ul style="list-style-type: none"> – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте спостерігається їх недостатня глибина та осмисленість; – виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити певні, але неконкретні неточні, висновки.

E	Задовільно	60-66	<ul style="list-style-type: none"> – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте допускає неточності у розумінні основних положень навчального матеріалу; – допускає порушення логічності та послідовності викладу матеріалу; – не вміє пов'язати теоретичні положення з практикою.
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	35-59	<ul style="list-style-type: none"> – студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; – має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє елементарні знання фактичного матеріалу; – відсутні уміння і навички в роботі з джерелами інформації; – не вміє логічно мислити і викласти свою думку.
F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	0-34	<ul style="list-style-type: none"> – не відтворює значну частину навчального матеріалу; – не вміє викладати матеріал; – не має уявлення про об'єкт навчання; – не володіє вмінням розв'язувати практичні завдання.

12.Методичне забезпечення

1. Електронні конспекти лекцій.
2. Методичні вказівки до практичних робіт.
3. Презентації в Microsoft Office PowerPoint для супроводу викладання лекційного матеріалу.
4. Методичні матеріали на платформі Moodle.

13.Рекомендована література

Базова

1. Антонов А.Г., Колесніков А.М., Комісарова Н.О. Основи домедичної допомоги. Вид-во КНТ, 2014. 338 с.
2. Бондар, В. І., Коваль, О. П. Основи медичних знань і домедичної допомоги: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2018. 312 с.
3. Коваленко, О. А. Основи медичних знань: навч. посібник для студентів педагогічних спеціальностей. Полтава: ПНПУ, 2017. 220 с.
4. Лисенко, Г. П. Безпека життєдіяльності та домедична допомога: навч. посібник. К.: Каравела, 2021. 224 с.
5. Гринзовський А.М. Домедична допомога в екстремальних ситуаціях та медичний захист населення в надзвичайних ситуаціях, Вид-во: Скіф, 2023. 216 с.
6. Дерев'янка, В. В. Домедична допомога в надзвичайних ситуаціях: навч. посібник. Харків: Основа, 2020. 256 с.
7. Мойсак О.Д. Основи медичних знань і охорони здоров'я. Навч. посібник. К.:

Арістей, 2004. 592с.

8. Український Червоний Хрест. Посібник з надання першої допомоги. К.: УТЧХ, 2022. 120 с.
9. World Health Organization (WHO). First Aid Guidelines for Europe. Geneva: WHO Press, 2020. 88 p.

Допоміжна

1. Гудима А., Пашко К., Гарасимів І., Фука М. Захист Вітчизни. Основи медичних знань: підручник для 11 кл. ЗЗСО. Рівень стандарту, Тернопіль, Астон, 2019, 240 с.
2. Гудима А.А., Пашко К.О., Гарасимів І.М., Фука М.М. Захист Вітчизни. Основи медичних знань: підручник для 10 кл. (рівень стандарту) Тернопіль, Астон, 2018, 215 с.
3. Гусар В.Є. Домедична і медична допомога потерпілим внаслідок ДТП, Виробник: Літера, 2023. 96 с.
4. Костюк, І. П. Перша медична допомога: практичний посібник. Львів: Світ, 2019. 180 с.
5. Павлов, В. В. Перша допомога при невідкладних станах. Харків: Фоліо, 2016. 296 с.
6. Хараху С.О., Павлов В.Б., Дзюба І.І., Саганчі Є.Д. Захист Вітчизни 10 клас, Львів, Світ, 2018. 212 с.
7. Валеологія. В.Г. Грибан. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 256 с.
8. Основи гігієни і санітарії Під. ред. Колесова Д.В. К. 1989. 191 с.
9. Хижняк М.І., Нагорна А.М. Здоров'я людини та екологія. К. 1995. 232 с.
10. Чуприна О.В., Гищак Т.В., Долинна О.В. Основи медичних знань: долікарська допомога та медико-санітарна підготовка: навч. посіб., Вид. Паливода, 2018. 215 с.
11. American Red Cross. *First Aid/CPR/AED Participant's Manual*. Washington, D.C., 2021. 132 p.

14. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Основи медичних знань: курс лекцій Режим доступу: <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=856>
3. Основи медичних знань і охорони здоров'я. Режим доступу: https://www.studmed.ru/moysak-o-d-osnovi-medichnih-znan-ohoroni-zdorov-ya_67445f035e0.html
4. Гудима А. А., Пашко К. О., Гарасимів І. М., Фука М. М. Основи медичних знань: підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Режим доступу: <https://osvita.ua/school/textbook/10klas/84606/>